

ALAM-PEDJA LOODUSKAITSEALA

2021. aasta

külastajauuringu tulemused

Metoodika

Külastajauuringud viiakse kõikidel aladel läbi samal aastal ja ühtsetel alustel. Kasutatav andmekogumismeetod on kohapeal küsitleja juhendamisel täidetav küsimustik. Valimisse kuuluvad 15-aastased ja vanemad külastajad. Kõikidel aladel kasutatakse standardankeeti, kuhu võib lisada alakeskseid küsimusi.

Kasutatud metoodikad on kirjeldatud käsiraamatus „Külastajate seire loodusaladel - Põhjamaade ja Balti riikide kogemusel põhinev käsiraamat“. Raamat on internetis kättesaadav aadressil:

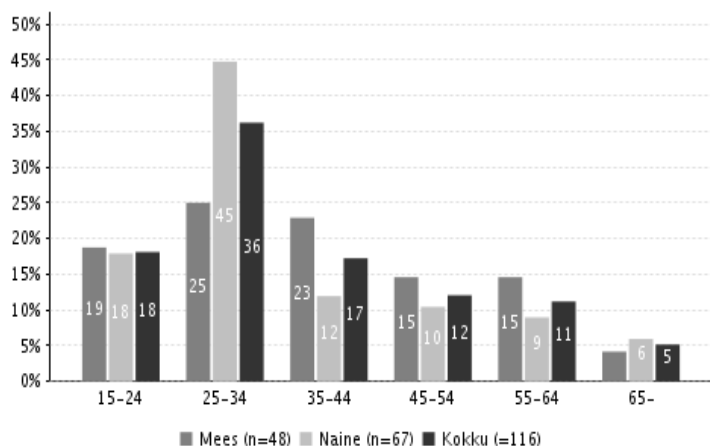
<http://loodusegakoos.ee/files/Kulastajate%20seire%20loodusaladel.pdf>

Perioodil 15. juuli 2020 - 15. juuli 2021 korraldati külastajauuring kõikidel RMK poolt hallatavatel looduses liikumise taristuga puhke- ja kaitsealadel. Lisaks korraldati uuring Sagadi metsakeskuses.

Alam-Pedja looduskaitseala külastajauuringu käigus koguti 135 ankeeti, millest 106 ankeeti koguti Selli-Sillaotsa õpperajal ja ülejäänud ankeedid looduskaitseala teistel külastusobjektidel.

Tulemused

Alam-Pedja looduskaitseala külastajatest oli külastajauuringu andmetel 58% naissoost ja 42% meessoost. Kõrgharidusega inimesi oli 57%, keskeriharidusega 22%, keskharidusega 16%, põhiharidusega 3% vastanutest ja algharidusega 1%. Vastanute vanuseline jagunemine on toodud Joonisel 1.

Joonis 1. Vastanute vanuseline jagunemine sugude järgi rühmitatuna

Looduskaitseala külastajatest 97% elab Eestis, järgnevad Saksamaa, Läti ja Prantsuse vabariik (kõik 1%). Suurim külastajate hulk elab järgmistes omavalitsustes: Tartu linn (58%), Tartu vald (7%), Tallinna linn (6%), Põltsamaa vald (5%) ja Kambja vald (4%), millele järgnevad teised omavalitsused.

Looduskaitseala külastati peamiselt 2-5 inimese seltskonnas (86%), üksinda liikujad (11%), seejärel 6 või enama inimese seltskonnas (3%). Igas kolmandas seltskonnas viibis ka alla 15-aastaseid inimesi. Seltskond koosnes peamiselt oma pere liikmetest ja sõpradest (Tabel 1).

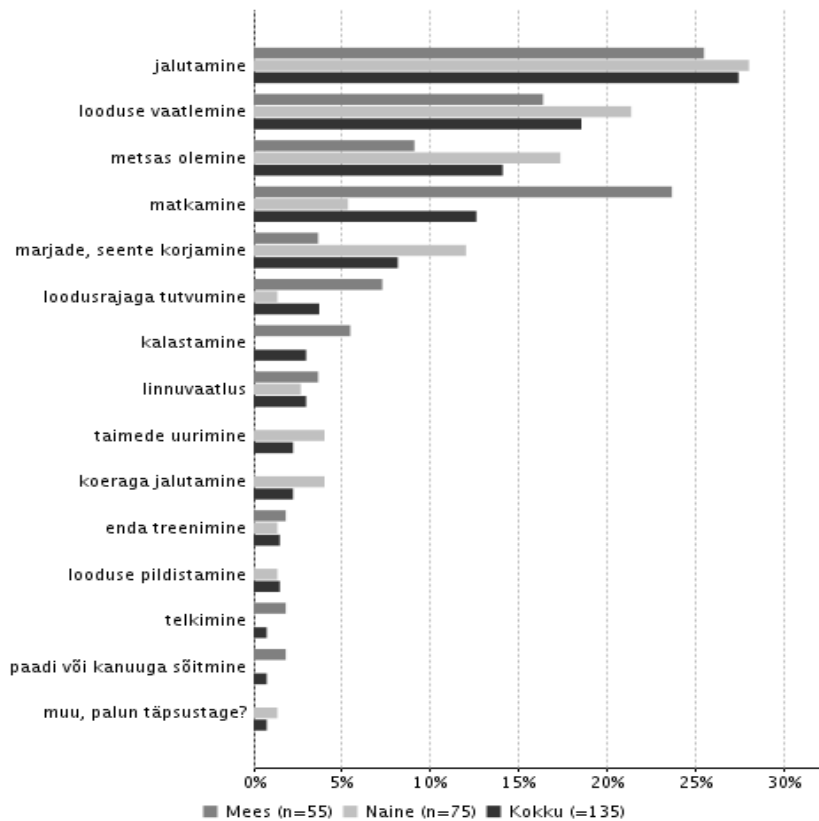
Tabel 1. Seltskonna koosseis

Seltskonna koosseis	tk.	%
oma pere liikmed	83	69
teised sugulased	2	2
sõbrad	29	24
töökaaslased	2	2
klass (Laste/õpilasgrupp)	2	2
kutse- või ülikooli õpilasgrupp	2	2
Kokku	120	100

Alam-Pedja looduskaitseala oli reisi ainus või kõige tähtsam sihtpunkt 84%-le vastanutest. Tegevused, kus vastanud selle külastuse ajal osalesid või

kavatsesid osaleda, olid jalutamine, metsas olemine, looduse vaatlemine, loodusrajaga tutvumine, matkamine, looduse pildistamine, järgnesid taimede uurimine, marjade ja seente korjamine jne.

Kõige olulisemateks tegevusteks pidasid külastajad jalutamist, looduse vaatlemist, metsas olemist, matkamist jne (Joonis 2).

Joonis 2. Külastajate kõige olulisem tegevus

Alam-Pedja looduskaitseala kõige enam külastatavad objektid olid Selli-Sillaotsa õpperada (82% vastanutest külastas või kavatses külastada seekordse külastuse jooksul), Kirna õpperada (19%), järgnesid Pedja jõe lõkkekoht (4%), Altmetsa ja Rasti lõkkekohad (2%), Naela lõkkekoht ja Kamari-Kärevere veerada (1%). Keskmiselt külastati seekordse külastuse jooksul 1,13 külastusobjekti.

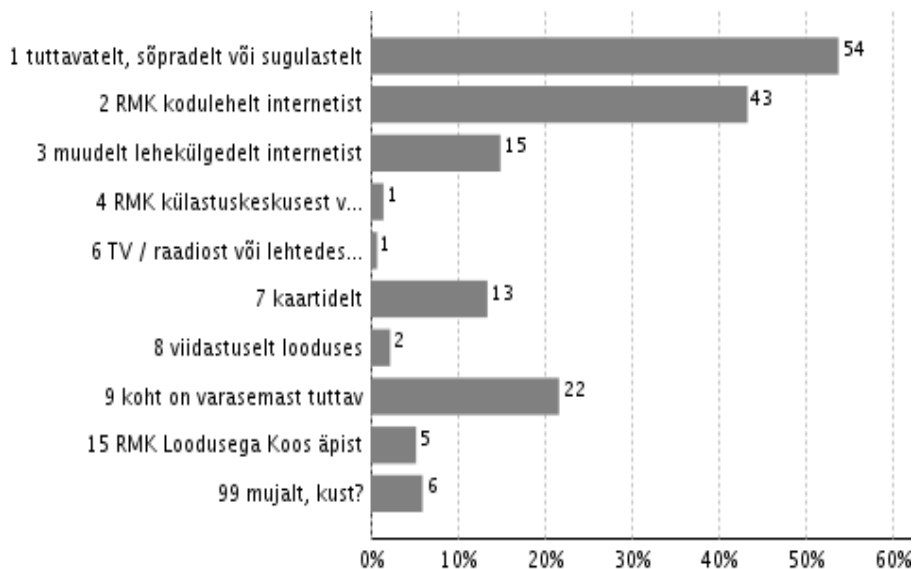
Alam-Pedja looduskaitseala külastusest 37% tehakse suvel (juuni-august), 29% sügisel (september-november), 21% kevadel (aprill-mai) ja 13% talvel (detsember-märts).

Päevaseid külastajaid oli 96% kõigist külastajatest ja nad viibisid looduskaitsealal keskmiselt 2,6 tundi. Ööbijaid oli 4% ja nad viibisid looduskaitsealal keskmiselt 2,1 ööpäeva (mediaan 2 ööpäeva). Ööbijatest 43% veetis alal ühe öö, 43% kaks ja 14% kolm ööd. Peamiselt kasutati ööbimiseks telkimisalasid ja lõkkekohti, aga ka

majutuskohti. Esimest korda Alam-Pedja looduskaitsealal viibijaid oli 40% küllastajatest.

Alale saabumiseks kasutatakse ülekaalukalt sõiduautot (96% vastanutest). Alal liikumiseks kasutatakse samuti kõige enam sõiduautot (90%), millele järgnevad jalgrattaga liikujad (4%), kanuu, süsta või sõudepaadiga liikujad (2%). Jalgsi, tellitud bussiga, sõiduauto haagissuvilaga või matkabussiga liikujaid oli 1% vastanutest.

Ala kohta informatsiooni hankimise kohta annab ülevaate Joonis 3.

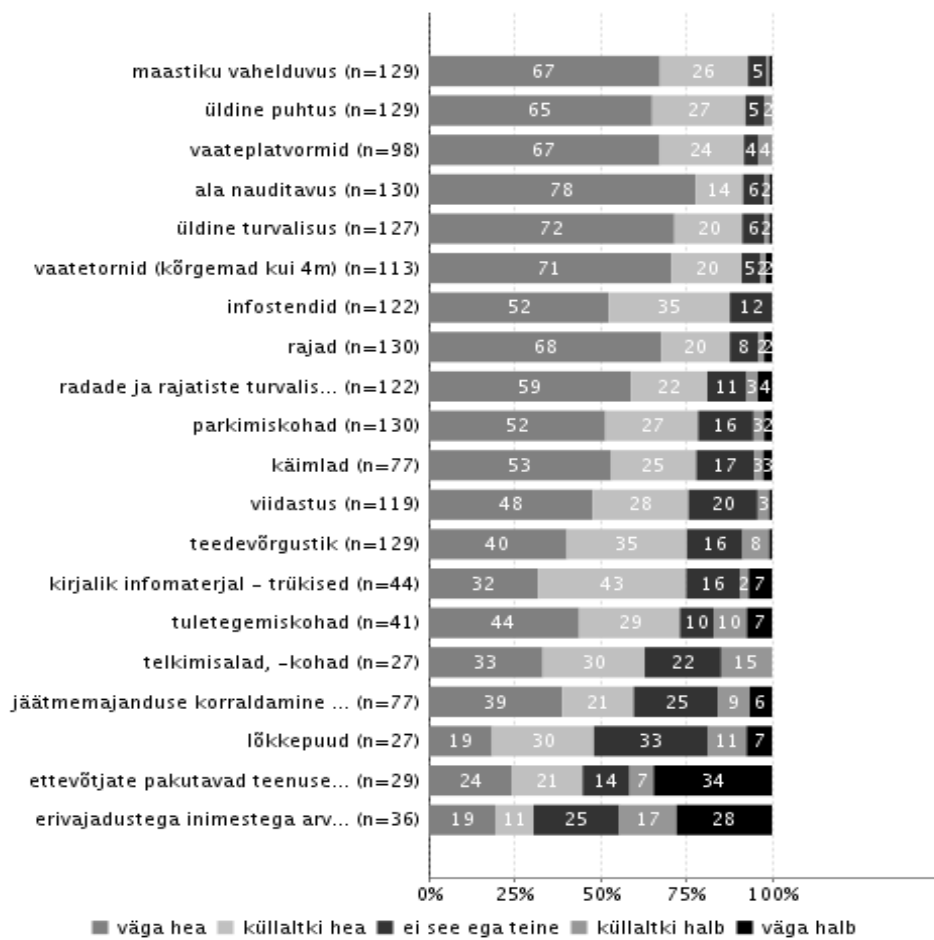

Joonis 3. Informatsiooniallikas

Rahakasutuse hindamiseks paluti vastajatel arvestada kulusid, mida nad on teinud või kavatsesid teha looduskaitsealal ja selle ümbruskonnas seekordse reisi jooksul. 19% looduskaitsealal käinutest kinnitas, et oli seekordse külastusega seoses raha kulutanud. Küllastajad kulutasid keskmiselt 22,54 eurot külastuskorra kohta (mediaan 20,00 eurot). Kõige enam kulutati raha ostudele bensiinijaamades, seejärel majutusele, ostudele kauplustest, ostudele kohvikutes ja restoranides.

Küllastajate tähtsamad puhkusemotiivid olid looduse tunnetamine, ilusad maastikud, meelerahu, mürast ja saastest eemal viibimine, stressi maandamine, tutvumine alaga, viibimine koos oma seltskonnaga, meeldivad varasemad kogemused, olla perega jne.

Üldiselt hinnati looduskaitseala teenuste ja rajatiste kvaliteeti ning keskkonda positiivselt. Parimaks hindasid küllastajad vaateplatvormide, vaatetornide, infostendide, radade, käimlate ja parkimiskohtade kvaliteeti. Halvima hinnangu andsid küllastajad erivajadustega inimestega arvestamisele, ettevõtjate pakutavatele teenustele ja lõkkepuudele (Joonis 4).

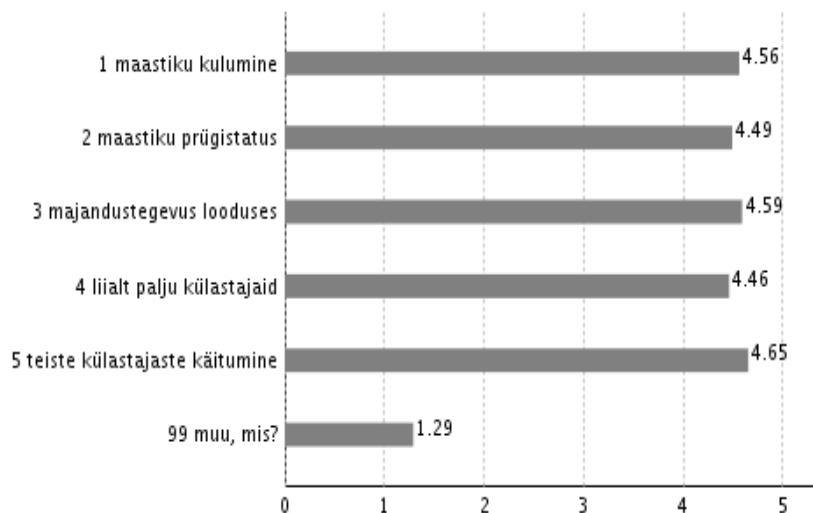

Joonis 4. Teenuste ja rajatiste kvaliteet

Teenuste ja rajatiste hulgaga tervikuna oli rahul 96% vastajatest. Kõige madalama hinnangu andsid külastajad erivajadustega inimestele suunatud teenuste hulga.

Alam-Pedja looduskaitseala külastus vastas üldjoontes külastajate eelnevatele ootustele nii looduskeskkonna, puhkekohtade-rajatiste kui ka harrastusvõimaluste osas.

Külastust potentsiaalselt häirivaid tegureid hinnati võrdsel tasemel madalalt (Joonis 5). Muude häiringute all nimetati erinevaid radade seisukorra, ja teiste külastajate käitumisega seotud aspekte.

5 = üldse mitte, 4 = küllaltki vähe, 3 = ei see ega teine, 2 = küllaltki palju, 1 = väga palju

Joonis 5. Külastust häirivad tegurid, graafik keskmistest väärtustest

93% külastajatest tundsid, et tänu Alam-Pedja looduskaitseala seekordsele külastusele suurenes nende sotsiaalne, vaimne ja füüsiline heaolu. Kolmest näitajast enim suurenes sotsiaalne heaolu.

Küsimusele, kus paluti hinnata külastuse mõju oma tervisele ja enesetundele rahalises väärtuses, olid külastajad sagedamini välja toonud summa 60 eurot, mis on võrreldav päevase spa külastusega.

Küsitluses paluti vastajatel hinnata ettevõtjate poolt pakutavate teenuste vajadust eurodes ühe inimese kohta. Kõige enam tuntakse puudust toitlustusest (vastanutest 15%), seejärel juhendatud retkekorraldusest (13%), spordi- ja harrastusvõimalustest (13%), majutusest (11%) ja kauplustest (8%).

Enim nimetatud summad inimese kohta oli 50 eurot majutuse eest, 20 eurot spordi- ja harrastusvõimaluste ning juhendatud retkekorralduse eest, 10 eurot toitlustuse eest ning 5 eurot ostude eest kauplustes.

Külastajauuringu tulemuste põhjal arvatud Alam-Pedja looduskaitseala võrreldav külastajarahuloluindeks oli 4,42 (üleriigiline puhke- ja kaitsealade külastajarahuloluindeks oli 4,45).